

مشاغل کلاسی

فرصتی برای یادگیری زندگی

اشاره

کنید. از دانش‌آموزان خود بپرسید: دوست دارید چه کاری در کلاس انجام دهید؟ چرا این شغل مهم است؟ بعد، با توجه به ایده‌های دانش‌آموزان، فهرستی از مشاغل کلاسی تهیه کنید. سپس بپرسید: آیا مشاغل موجود در این فهرست شبیه به مشاغلی است که بزرگسالان انجام می‌دهند؟ چگونه؟ برای طراحی و اجرای سامانه مشاغل کلاسی، موارد زیادی را باید در نظر بگیرید: چه تعداد شغل خواهید داشت؟ کدام مشاغل به بیش از یک نفر نیاز دارند تا آن‌ها را انجام دهد؟ هرچند وقت یک‌بار مشاغل را تغییر خواهید داد؟ آیا دانش‌آموزان شغل خود را انتخاب می‌کنند یا به‌طور تصادفی آن‌ها را انتخاب می‌کنند؟ اگر آن‌ها انتخاب می‌کنند، چه کسی اول انتخاب می‌کند؟ برای پاسخ به این سؤالات، در قسمت‌های بعدی به نکاتی اساسی اشاره می‌شود:

گاهی اوقات معلمان از کار زیاد در کلاس گلایه دارند و با وجود برنامه‌ریزی، باز هم به زمان‌بندی از قبل تعیین‌شده نمی‌رسند. این معلمان تمام کارهای کلاس مثل پخش کردن برگه‌ها، آوردن ماژیک، پاک کردن تخته، بررسی تکالیف، روشن کردن رایانه و نورافکن و هر کار دیگری را که در کلاس نیاز است به‌تنهایی انجام می‌دهند و از دانش‌آموزان کمک نمی‌گیرند. معلمان می‌توانند برای رفع این مشکل، از تمام کارهایی که در کلاس مسئولیتشان را به دانش‌آموزان محول کنند فهرست تهیه کنند و مشاغلی کلاسی تعریف کنند. مشاغل کلاسی به معلمان کمک می‌کنند کلاس را به‌خوبی اداره کنند و از انجام کارهای کوچکِ طاقت‌فرسا و خسته‌کننده رها شوند. هنگامی که سامانه مشاغل کلاسی به‌خوبی انجام شود، می‌تواند رقابت مداوم بین دانش‌آموزان برای انجام «وظایف ویژه» معلم را حذف کند. مشاغل کلاسی مسئولیت‌پذیری و کار گروهی را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند. معلمان با استفاده از مشاغل کلاسی به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند مسئولیت بر عهده بگیرند و ببینند چگونه مشارکت آن‌ها باعث می‌شود کلاس درس به‌صورت فعال ادامه یابد. مشاغل کلاسی برای دانش‌آموزان ابتدایی می‌تواند حس تعلق و هیجان ایجاد کند و به آن‌ها کمک کند به کلاس درس و خودشان افتخار کنند. این مشاغل باعث ایجاد انگیزه در آن‌ها می‌شود و اشتیاق آمدن به مدرسه و کلاس را زیاد می‌کند. به‌طور کلی، مشاغل کلاسی می‌توانند به دانش‌آموزان احساس ارزشمندی بدهند و آن‌ها را در محیط آموزشی خود به مشارکت بطلبند.

چطور و از کجا شروع کنیم؟

گاهی اوقات در ابتدای سال برای واگذاری نقش به دانش‌آموزان از مشاغل کلاسی استفاده کنید. درباره اهمیت مشاغل کلاسی بحث و با مشاغل واقعی ارتباط برقرار

- ✦ **مستول مداد تراش:** مدادهای تراش نشده را در ابتدای کلاس تیز می کند.
- ✦ **بررسی تکالیف:** تکالیف دانش آموزان را بررسی می کند و به معلم گزارش می دهد.
- ✦ **ناظر در:** درهای کلاس و سایر درها را باز و بسته می کند.
- ✦ **ناظر پنجره:** در صورت لزوم پردهها و پنجرهها را باز و بسته می کند.
- ✦ **کارور (پراتور):** هنگامی که معلم با گروههای کوچک یا دانش آموزان کار می کند، به تلفن کلاس پاسخ می دهد.
- ✦ **کتابدار:** کتابخانه کلاس درس را مرتب نگه می دارد و کتابهایی را که دانش آموزان به امانت می برند ثبت می کند.
- ✦ **کارشناس انرژی:** چراغها را هنگام ورود و خروج کلاس روشن و خاموش می کند.
- ✦ **هدایت کننده صف:** صف را هدایت می کند و دانش آموزان را در راهروها آرام نگه می دارد.
- ✦ **باغبان:** به گیاهان کلاس آب می دهد و از آنها مراقبت می کند.
- ✦ **بازرس میز:** در پایان هر روز میزهای داخل کلاسها را از نظر چیدمان و مرتب یا نامرتب بودن بررسی می کند.
- ✦ **دستیار تدریس:** در اجرای وظایف معلم به او کمک کند.
- ✦ **جمع آورنده تکالیف:** تکالیف را از هم کلاسیها جمع آوری می کند.
- ✦ **مستول حضور و غیاب:** حضور و غیاب می کند و نتیجه را به دفتر تحویل می دهد.
- ✦ **متصدی تخته:** تخته کلاس را پاک می کند و برای معلم مازیک می آورد.
- ✦ **متصدی قیچی:** در صورت لزوم کار برش زدن را برای معلم انجام می دهد.
- ✦ **مستول وسایل یادگیری:** وسایل آزمایشگاهی و دست و ورزی را سازمان دهی، توزیع و جمع آوری می کند.
- ✦ **هواشناس:** آب و هوا و دما را بررسی و ثبت می کند و به کلاس گزارش می دهد.
- ✦ **مستول تقویم:** تقویم را به روز نگه می دارد و رویدادهای روز یا هفته را به کلاس یادآوری می کند.
- ✦ **شهردار کلاس:** کلاس را تمیز می کند و به دانش آموزان تذکر می دهد زیادهای خود را روی زمین پرت نکنند.
- ✦ **ضد عفونی کننده:** قبل از خوردن خوراکی یک پمپ ضد عفونی کننده دست را برای دیگران اسپری می کند.
- ✦ **مستول بازیافت:** اطمینان حاصل می کند که سطلهای بازیافت به طور مرتب تخلیه می شوند و به دانش آموزان یادآوری می کند اقلام قابل بازیافت در سطلهای درست قرار داده شوند.
- ✦ **دستیار معلم:** در هر زمانی در طول روز آماده کمک به معلم است.
- ✦ **فن ورز (تکنسین) رایانه:** نورافکن را روشن می کند و به سایر مسائل فنی می رسد.
- ✦ **پیام رسان:** یادداشتها را به معلمان دیگر یا دفتر تحویل می دهد.
- ✦ **مستول کمد:** مطمئن می شود لباسها آویزان می شوند و کمد مرتب است.
- ✦ **همیار پرستار:** دانش آموزان را در صورت بیمار بودن یا صدمه دیدن تا دفتر پرستار مدرسه همراهی می کند.
- ✦ **روزنامه نگار:** هر هفته خاطرات انگیزترین رویدادها یا فعالیتهای کلاس درس را ثبت می کند.
- ✦ **عضو جایگزین:** کارهای دانش آموزان غایب را انجام می دهد.

فهرست مشاغل کلاسی برای دانش آموزان ابتدایی

مشاغل زیادی وجود دارند که می توانید از بین آنها انتخاب کنید. در این بخش فهرستی از مشاغل احتمالی برای شروع کار آمده است. به راحتی می توانید مشاغل را به صورت هفتگی به فهرست اضافه کنید، در آنها تجدید نظر کنید، آنها را تغییر و با نیازهای خود تطبیق دهید.

چگونه مشاغل کلاسی را به دانش آموزان واگذار کنیم؟

قبل از محول کردن مشاغل کلاسی به دانش آموزان، به آنها اطلاع دهید چه مشاغلی در دسترس هستند. می توانید شرح مشاغل را ارائه دهید یا در مورد آنها با دانش آموزان صحبت کنید. اگر معلم به دانش آموزان اجازه دهد خودشان شغل خود را انتخاب کنند، به آنها انگیزه می دهد کارها را به درستی انجام دهند. اگر می خواهید به دانش آموزان اجازه

دهید شغل خود را انتخاب کنند، به آنها بگویید نمی توانند یک شغل را دو بار متوالی انتخاب کنند، اما می توانند بین دو شغلی که بیشتر دوست دارند، رفت و برگشت داشته باشند و هر بار یکی را انتخاب کنند. می توان مشاغل را بر اساس نمرات مهارت های اجتماعی در ارزیابی های هفتگی به دانش آموز محول کرد یا در صورت تمایل می توانید به طور تصادفی انتخاب کنید. برای مثال، ممکن است به صورت تصادفی اسامی دانش آموزان را انتخاب کنید یا به کسانی که کار هفته قبل را به بهترین نحو انجام دادند، اجازه دهید اول انتخاب کنند. اگر وظایف شغلی ای که دانش آموز به آن علاقه دارد تمام شد، او می تواند «استراحت» کند و دیگر شغلی را انتخاب نکند و دانش آموز دیگر می تواند دو شغل داشته باشد. علاوه بر این، دانش آموزان می توانند برای کسب مهارت های ارزشمند، مشاغل مورد نظر را درخواست کنند. برای مثال، دانش آموزان می توانند با ابراز علاقه به

معلمان با استفاده از مشاغل کلاسی به دانش آموزان اجازه می‌دهند مسئولیت بر عهده بگیرند و ببینند چگونه مشارکت آن‌ها باعث می‌شود کلاس درس به صورت فعال ادامه یابد

دهید. هر هفته (یا ماه) به‌سادگی هر چوب بستنی را روی یک جیب حرکت دهید تا مشاغل جدیدی به دانش‌آموزان محول کنید. مهم‌ترین نکته این است که صفحه نمایش شما محکم باشد (زیرا دانش‌آموزان باید نام خود را جابه‌جا کنند) و به راحتی در سراسر اتاق قابل مشاهده باشد (به طوری که در هر کجا هستید، بتوانید افرادی را که نیاز دارید صدا بزنید). یک نمونه از نمودار مشاغل کلاسی را مشاهده می‌کنید:

جمع‌بندی

مشاغل کلاسی دانش‌آموزان را مسئولیت‌پذیر و دارای اعتمادبه‌نفس می‌کنند و سبب می‌شوند کارها با نظم و دقت بیشتری انجام شوند.

همه دانش‌آموزان باید شغلی داشته باشند، اما این شغل نباید منحصر به فرد باشد. مشاغلی وجود دارند که دو یا سه نفر می‌توانند هم‌زمان انجام دهند و می‌توان آن‌ها را به بیش از یک دانش‌آموز واگذار کرد. برای مثال، کسی که شغل حضور و غیاب را دارد، می‌تواند به معلم کمک کند برگه حضور و غیاب یا نظرسنجی را برای دانش‌آموزان بفرستد. مشاغل نباید بیش از یک‌بار در هفته تغییر کنند. بسیاری از معلمان هر هفته مشاغل را تغییر می‌دهند، در حالی که برخی دیگر فقط هر دو هفته یا هر ماه یک‌بار آن‌ها را تغییر می‌دهند.

هنگامی که شغلی را به دانش‌آموزی محول کردید، اجازه دخالت دیگر دانش‌آموزان در آن شغل را ندهید. گاهی اوقات راحت‌تر است از دانش‌آموزی که نزدیک در نشسته است بخواهیم وقتی کسی در می‌زند، آن را باز کند، اما بعد از آن، فردی که ناظر بر باز و بسته کردن در است تعجب می‌کند چرا کسی دیگر باید کار او را انجام دهد. پس احساس می‌کند کنار گذاشته شده است و ممکن است آسیب ببیند.

برای مشاغل «فردی جانشین» تعیین کنید تا وظایف فرد غایب را بر عهده بگیرد.

از یک یا دو دانش‌آموز بخواهید شغل «کمک‌معلم» را برای آن دسته از وظایف متفرقه‌ای که به‌طور خاص در نمودار شغلی پوشش داده نشده است، انتخاب کنند. زمانی که موقعیت غیرمنتظره‌ای پیش می‌آید، این کار مفید است.

مشاغلی که می‌خواهند انجام دهند، یک درخواست شغلی به معلم بدهند. دانش‌آموزان در درخواست‌های شغلی به این سؤالات پاسخ می‌دهند: «من می‌خواهم _____ باشم، زیرا _____».

او باید توضیح دهد چرا برای این شغل نامزد خوبی است. دانش‌آموزان باید بتوانند با کلمات بیان کنند چرا مهارت‌های آن‌ها برای یک نقش خاص ارزشمند است، یا چرا آن شغل را می‌خواهند. از طرف دیگر، می‌توانید برای بررسی شغل دانش‌آموزان مصاحبه‌ای انجام دهید. نمونه‌سؤالاتی که می‌توانید بپرسید عبارت‌اند از:

- ❖ در مورد خودتان و مهارت‌هایتان بگویید.
- ❖ چرا فکر می‌کنید برای این شغل مناسب هستید؟
- ❖ چرا این شغل برای شما جذاب است؟

تعیین کنید دانش‌آموزان چه مدت در یک شغل خواهند ماند

محول کردن کارها به دانش‌آموزان و مسئولیت‌دادن به هر کدام بهترین کاری است که معلم می‌تواند انجام دهد. این نکته کمک می‌کند مدرسه‌ای که به‌طور دائم در حال ارائه اطلاعات و دانش است، مقداری از این فضا فاصله بگیرد و وارد حیطه عمل شود و مدرسه به مکانی برای یادگیری زندگی تبدیل شود.

هرچه دانش‌آموز شغلی را بیشتر تجربه کند، در آن مهارت بیشتری کسب می‌کند و کارها را با نظم و دقت بیشتری انجام می‌دهد. همچنین، برای معلم آسان‌تر است که به یاد بیاورد چه کسی چه شغلی دارد. معلم می‌تواند مشاغل کلاسی را چرخشی کند تا همه به نوبت مسئولیت کارها را بر عهده بگیرند. تغییر مشاغل می‌تواند به‌صورت هفتگی یا ماهانه انجام شود. تغییر شغل روزانه می‌تواند منجر به سردرگمی و انجام ضعیف وظایف شود، زیرا دانش‌آموزان فراموش می‌کنند شغلشان چیست و چگونه آن‌ها را به‌درستی انجام دهند.

مشاغل کلاسی را چگونه نمایش دهیم؟

دها روش خوب برای انجام این کار وجود دارد. معلم می‌تواند از یک نمودار ساده، کاربردی و جیبی استفاده کند. در واقع، ساده‌ترین و سریع‌ترین روش نشان دادن تغییر مشاغل، ایجاد یک نمودار جیبی است که هر شغل در یک جیب جداگانه فهرست شده است. سپس چوب بستنی را با نام دانش‌آموزان در جیب‌های نمودار قرار دهید. در راه دیگر، می‌توانید یک نمودار آویز با مشاغل فهرست‌شده در یک ستون ایجاد کنید و گیره‌های چوبی (گیره لباس) را که نام دانش‌آموزان روی آن‌ها نوشته شده است روی نمودار قرار

منبع

Smith, R., Dearborn, G. (2016). *Conscious Classroom Management, Unlocking the Secrets of Great Teaching*. Published by Conscious Teaching.